

Under turbanen – Sexturism i Marocko

Yngre marockanska män. Äldre västerländska kvinnor. Så ser sexturismen ut i Marocko.

När väst möter öst. Nord möter syd.

Text: Maria Korpskog | Bild: Andréa Löfgren | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 3 2009](#)

”Har du hört historien om den unge mannen från öknen som träffade en rik amerikanska i Marrakesch? De gifte sig och hon köpte två stycken fourwheeldrives till honom. Han kunde starta en egen firma och köra turister till öknen och tjäna jättemycket pengar.”

Historier som den här berättas män emellan på gatorna i Marocko. Av fattiga, unga män från södern med drömmen att hitta en hustru från Väst. Som kan ge dem ett nytt liv. Och deras familj. Inshalla.

– Vad handlar det om egentligen? Handlar det bara om sex och pengar? frågar jag männen som sitter runt mig i mattaffären. De ser generade ut och försäkrar att det gör det inte alls.

– Ibland är det kärlek – ibland är det bara livet, skrattar Hakim.

– Men inte skulle ni väl gifta er med en marockansk kvinna om hon var sextio?

– Nej, nej, hon skulle dö av skam. Vid sextio är man riktigt gammal i Marocko. Men ni västerländska kvinnor, ni blir inte gamla på samma sätt. Ni har fortfarande en stor aptit på livet.

Den typen av komplimanger fäller männen med sådan lätthet att det känns enklare att tro på dem än att tänka att man – jag – fortfarande är samma bleka medelålders figur som jag var när

jag lämnade Sverige.

Ahmed och Hassan är gifta med äldre fransyskor. Said har en mycket äldre kanadensisk hustru som har köpt två mattaffärer åt honom. Abdullah är gift med en äldre kvinna från Norge. Yussuf, Moha, Hakim, alla bär de på drömmen om att hitta den äldre, västerländska kvinnan. En sådan som jag. I deras ögon är vi alla rika och på jakt efter kärlek. Alla har de erfarenheter av äldre västerländska kvinnor som de på olika sätt har bistått under deras semestervistelser i Marocko. Jag frågar Abdullah om det här med åldern:

– Det är inte ovanligt med äktenskap med västerländska kvinnor där mannen är riktigt ung, kanske bara 20–25 år – och där hans hustru är upp emot sextio, säger han.

Du ser inte män och kvinnor hångla, kyssas eller ens hålla hand på gatorna i Marocko. De ligger inte bredvid varandra på stranden. Det är till stor del polisens förtjänst. Ett typiskt marockanskt skämt: Marocko har 40 miljoner invånare. 20 miljoner av dem är poliser. Och så spelar naturligtvis religionen en stor roll. Även gifta män och kvinnor håller ett visst avstånd till varandra när de syns ute på stan.

För en västerländsk kvinna i Marocko tar det inte lång tid innan man får mer eller mindre öppna förslag om kärlek och giftermål. För mig hände det redan tidigt den första morgonen i Eassaouira. Runt mig i den urgamla kashban fanns bara män. Män klädda i djellaba och turban, eller män klädda i tuaregernas blå högtidsdräkt och turban. Deras klädsel är till för turisterna – den gör stadsbilden mer orientalisk.

– Hey, syster! Var har du köpt de där sandalerna?

Jag stannar inte, jag fortsätter bara att gå. Jag har inte vant vid mig jargongen än. Mannen som kastade ut frågan om mina sandaler följer efter mig. Han säger: "Gå inte så fort, jag vill ju bara kolla in dina sandaler. Kom in! Jag har precis satt på thé".

Fyra timmar senare har jag druckit flera koppar mintthé och blivit presenterad för Ali, Hassan, Omar och Said. Said äger

affären. Jag känner mig efter ett så pass långt samtal tvingad att köpa något. Av ren artighet köper jag en klassisk högtidsdräkt för tuareger till min treårige son. Och en turban. Jag prutar rejält och får ett uppmuntrande ögonkast. "Svenskar brukar inte pruta", säger Said. De blir bara arga och går sin väg när de tycker att priset är för högt.

Alla som arbetar i Suids affär är tuareger. De har sina familjer i södra Marocko, någonstans ute i öknen där det inte finns några arbeten.

– Essaouira har alltid varit en viktig plats för oss nomader, förklarar Said. Redan för flera hundra år sedan gick våra karavanvägar över Atlasbergen, till Essaouira via Marrakesch. Härifrån skeppades silver och kryddor vidare. Vi bor inte här ens nu, vi bara arbetar här. Varje sommar åker vi hem till våra familjer och hjälper till med dadelskörden.

– **Så ni har era fruar och barn där nere i öknen?** undrar jag.

– Nej, nej, vi som arbetar så här har inte fruar i öknen. Vi har våra fruar i Frankrike, Barcelona eller Stockholm, skrattar Said. Jag samlar ihop mina paket och gör mig färdig att gå. Då frågar Ali artigt om jag har ätit någon god marockansk mat i Essaouira. Jag säger beklagande att tajnegrytorna inte smakar så gott när man äter på restaurang. Att jag tror att den bästa maten lagas hemma. Och att jag är ledsen över att jag inte kommer att få smaka den.

– Kom hem och ät med oss ikväll! Så får du lära dig laga tajine "tuareg style", säger Ali.

Av ren nyfikenhet svarar jag spontant "ja, tack". Och får ett löfte om att bli eskorterad tillbaka till hotellet efter middagen. Samma kväll återvänder jag till mattaffären. Där väntar Ali och hans vän Hakim på mig. När jag kommer tar de av sig sina djellabas och turbaner. "Arbetskläder", skrattar de och stuvar omsorgsfullt in kläderna under en bänk i affären. Vi gör sällskap bort till marknaden där varje liten detalj till kvällens middag ska handlas; kryddor inslagna i papper, olja i en liten plastpåse, potatis, morötter, lök, tomater, bönor, och – efter en diskussion männen emellan – en bit kött.

När vi har lämnat Essaouiras skyddande stadsmurar och hunnit en bra bit ut i förorten har männen hunnit handla även bröd och vin. Jag trodde inte att muslimer drack alkohol. "Ibland gör vi det", svarar Hakim med ett leende. "Ibland" visar sig vara ett understatement. De män jag har träffat gör det varje kväll.

Efter en kvarts promenad är vi framme vid deras port. Inne i lägenheten väntar tre andra män; Abdullah, Moha och Yussuf. De arbetar i andra mattaffärer inne i kasbahn. Samtliga talar lite engelska. Abdullah är den ende av männen som är gift. Hans fru är norska. Hon heter Tone och bor i Bergen. Han visar bilder av henne, av dem tillsammans. De träffades när han var guide vid en ökenresa. Det är två år sedan.

– Som du ser är Tone inte så gammal, berättar Abdullah stolt. Det betyder att vi inte har de här problemen som andra har i sina äktenskap med västerländska kvinnor. Vi kan till exempel fortfarande få barn om vi vill.

Jag får sprita ärtor. Vi lagar mat och lyssnar på berbermusik samtidigt som teven står på. Vinflaskorna öppnas och töms med rasande fart. Alla kedjeröker. Männen dricker vin som svenskar dricker snaps. När middagen är klar är drickandet över. Vi samlas runt det låga bordet, får var sitt bröd av Ali som varit kvällens huvudkock. "Bismillah", säger han. Männen som arbetar i turistaffärerna lever i nära gemenskap med varandra. De äter tillsammans två gånger per dag och de hjälper varandra när någon har det svårt. Lägenheterna är fuktskadade, det växer mögel på väggarna och under regnperioden är det inte ovanligt att det helt enkelt regnar in i husen. Männen sover på de väggfasta sofforna med filter över sig. De har aldrig varit hos tandläkaren och de går aldrig till läkare när de är sjuka. De har inte råd.

Likt andra män som umgås med västerländska kvinnor lever de farligt. De är inte legitimerade turistguider och polisen kan när som helst arrestera dem i sällskap med en kvinna. En dag frågar Moha om han ska visa mig Diabat, platsen där det säjs

att Jimi Hendrix levde när han var i Essaouira. Det är en lång promenad längs med stranden. Halvvägs träffar vi en man i träningsoverall. Han stannar Moha och de pratar lågmält och intensivt med varandra. Efter tio minuter kommer Moha till mig och frågar hur mycket pengar jag har på mig. Jag har tvåhundra dirham. "Ge dem till mig, men diskret". Han går bort till mannen i träningsoverall och de samtalar lite till. Därefter vänder mannen om och går tillbaka mot staden. Moha förklarar att det var en turistpolis. Det finns turistpolis, knarkpolis, trafikpolis och vanlig polis. Nästan alla fyller ut sin ordinarie polislön med mutor.

Samma sak händer när vi åker bil genom Oarzarzote, en stad i öknen i östra Marocko. När vi parkerar bilen kommer en välklädd man fram och börjar tala med Hakim. Hans röst är belevad och lugn. Hakim talar lika lugnt han. När mannen tar Hakim under armen och börjar gå väser Hakim åt mig: "Go into the shop and stay there". Jag får tillbringa natten i mattaffären – väl omhändertagen av ett par män från Hakims hemby. Dagen därpå få jag lösa ut honom från polisstationen för 2000 dirham (cirka 2000 kronor). Det är en månadslön för honom. "Varför?" frågar jag Moha när vi lämnat polisstationen och Oarzarzote långt bakom oss.

– Jag borde ha fyllt i en blankett hos polisen innan vi åkte, svarar han modfällt.

– Varför gjorde du inte bara det då? fråser jag. 2000 kronor är mycket pengar för mig också.

– Jag skriver så dåligt, svarar han. Jag kan konversera med turister på franska, engelska, tyska, spanska och italienska – jag kan till och med berätta ett skämt på japanska, men jag kan knappt läsa klassisk arabiska i en tidning, säger han generat.

När vi kommer tillbaka till Essaouira träffar jag Ahmed och Idris. Idris är bara nitton år. Han sköter i princip Ahmeds affär helt ensam. Det har han gjort i flera år. Hela hans familj lever på de pengar han tjänar; han har en mamma och

fyra yngre syskon. Av det han säljer får han behålla 20 procent. Maten är gratis, den står hans chef för. Och sovplatsen: När kvällen kommer rullar Idris ut en filt och lägger sig att sova bland mattorna i affären. Alla "Carpet shop boys" har börjat sin karriär på det viset.

– Hur mycket tjänar ni under en månad? frågar jag Moha.

– Åh, det är olika. Ibland kan det gå bra, då kan jag tjäna 2000 eller 3000 dirhams – ibland går det dåligt. Som den senaste veckan, då har jag inte tjänat någonting. Han ler när han säger det. Och jag vet att han tänker på att han måste skicka minst tusen dirhams per månad till sina föräldrar nere i Rissani, den stora staden i söder.

Ahmed sitter på en pall och trummar på två av affärens alla stora trummor. Hans ögon är röda av för mycket kifrökande på kvällarna. Han orkar knappt ta sig upp för att gå till affären. Ahmeds fru är fransyska, hon är i Frankrike nu. Men snart kommer hon tillbaka igen.

– Hans fru är sextio kanske, hon har en dotter som är äldre än Ahmed, berättar Said och fortsätter: Men hon är galen i honom! Ahmeds fru gör vad som helst för honom.

Det finns något frustrerat, mycket ungt drag hos dem som arbetar i mattaffärerna. Även hos dem som kommit upp i trettioårsåldern. För varje år som genomlevs som försäljare i en turistshop så minskar chansen att du ska kunna samla ihop pengar nog till att ha råd med en marockansk fru. Och männen träffar nästan bara turister under tiden. Frustrationen tar sig tydliga uttryck om kvällarna: De killar som inte dricker för mycket, röker för mycket kif. Det kallas för att "relaxa", eller, som Abdullah säger på norska: "att slappe".

Ahmeds fru kommer en dag, en typisk äldre fransk kvinna. De talar ömsint med varandra och jag ser att han inte har så röda ögon längre. Han drar ner på kifrökandet när hans fru är här. Även i Suids affär finns numera en hustru; hans kanadensiska fru, 58, har kommit tillbaka efter en längre tids vistelse i hemlandet. Said är 27, men redan en rik man.

Till skillnad från de västerländska vita män som far till Thailand och kommer hem med en ung fru, låter de västerländska kvinnorna sina män bo kvar i Marocko. Hon flyttar inte dit för hon vill inte helt och hållet ge upp sitt gamla liv. Men hon tar inte heller med honom hem. Europeiska medelklassförhållanden är tuffa för en knappt läskunnig pojkvän, även om han är "otroligt ung och charmig".

Omar beskriver det så här: "Många gånger har jag träffat kvinnor som sagt; Gift dig med mig! De har skickat Green cards till USA åt mig, fixat uppehållstillstånd i Schweiz och Danmark, men jag har bara sagt nej. Det har inte varit äkta kärlek." Kanske uttrycker han bara en önskedröm. Han har haft relationer med kvinnor från USA, Schweiz och Danmark, men det blev aldrig något "efteråt".

En eftermiddag sitter jag på ett kafé vid torget med en café au lait. Ali och Said dricker mintthé, mitt inne i ett livligt samtal, jag sitter tyst. Då hör jag en svensk och en norsk kvinna vid bordet intill. I sällskap har de två carpet-boys som jag känner igen. Sällskapet dricker kaffe. Jag kan se på kvinnornas rödbrända hy att de nyligen anlänt till Essaouira. Den svenska kvinnan frågar en av männen något. Han förstår inte riktigt frågan. Hon säger till sin norska vän: "Den du! Snygga är dom, men dom fattar inte särskilt snabbt. Fast jag funderar ändå på att ta med honom hem till Stockholm." "Det mener du icke? Nej, du, de passar allt bäst här nere" fyller den norska kvinnan i. "Men det var den bästa natt jag har haft i hela mitt liv!" argumenterar den svenska kvinnan vidare. Den norska ler lite generat. Sinsemellan diskuterar kvinnorna om de ska bjuda männen på middag på kvällen.

När diskussionen går över till engelska föreslår männen att de ska gå på klubb, på diskotek. Kvinnorna skrattar, och bestämmer snabbt att "nej, dansa, det vill de inte". En av männen kastar över en snabb fråga till Ali och Said. Said svarar med att visa ett telefonnummer i sin mobil.

– Han behövde hyra en lägenhet, jag hade numret till en man

som hyr ut, förklarar Said.

– Men om de vill vara med kvinnorna kan de väl bara gå till deras hotell?

Ali och Said skrattar generat: "Nej, nej, inga marockanska män kan gå in på en västerländsk kvinnas hotellrum. Det skulle inte hotellägarna gilla. Man måste hyra en lägenhet, om än bara för en natt. I en lägenhet är man privat. Där kan man göra vad man vill."

Jag vänder mig mot den svenska kvinnan och ler: "Hej! Jag är också svenska. Är ni också förälskade i Essaouira?" Kvinnorna hajar till. "Ja, ja, det kan man väl säga", svarar den svenska kvinnan avmätt. Som berättar att hon är högstadielärare i Stockholmstrakten. "Här är allt så lätt", tycker hon. "Och så är de inte lika åldersfixerade som hemma. Herregud, hemma i Stockholm, om jag skulle gå ut på krogen där, då skulle jag ju vara lastgammal."

Vi går tillbaka till Suids affär och dricker mer thé, "le Whisky marocain", säger Said. Jag ler. Det skämtet har jag redan hört minst tio gånger. En tysk kvinna går förbi utanför på gatan. Hon har ryggsäck och solhatt, hennes hy är blossande röd. Nyanländ. Jag hör Alis röst: "Hey, fraulein! Wo haben sie this sandals gekauft?" När kvinnan stannar upp fortsätter han: "Do you want to make a swap? Sandals for earrings, maybe?" Kvinnan skrattar. Jag inser att det är dags för mig att lyfta rumpan från pallen. Det finns nya turister som väntar.

Det är sista kvällen i Essaouira. Jag börjar prata med Peter som har bott i Essaouira sedan -68. En av de få kvarvarande från hippieeran. När jag berättar för honom om mina upptäckter om kärlekshandeln ler han lite.

– Först ska du köpa ett par örhängen. Eller en matta. Du ska bjuda honom på restaurang eller ta med honom på diskotek. Sedan ska du följa med på en resa till öknen. Därefter ska ni gifta er. Det är planen. Och vilka är vi att döma de marockanska männen för att de har samma drömmar om en bättre framtid som vi har haft? Jag har sett många sådana här

relationer under mina år här. De här killarna är faktiskt på jakt efter en fru. De relationer som slutar som semesterromanser är en besvikelse.

När jag lite senare lämnat Peter och nästan är framme vid hotellet lösgör sig en skugga i mörkret. Det är en ung man. "Do you want to marry me?" Jag svarar artigt "No, thank you" och går hem till hotellet och packar. Jag ska åka hem.

maria.korpskog[at]telia.com

Maria Korpskog